

1677 1. Beh. af Lovf. om Forandr. af Best. i danske Lovs 2—23—11 m. m.

1678

faa særdeles klæffelige og rundelige Afgift til Statskassen; thi hvori bestaar den Byrde, som man nu saaledes vil lætte dels Sæbegaardene og dels de fra Sæbegaardene i sin Tid afhænde eller udparcellerede tiendefrie Jorder for — der er jo en stor Mængde Smaaajorder, som ere tiendefrie, netop fordi de ere komne fra Sæbegaarde — hvori bestaar nu denne Byrde, siger jeg. Den eksisterer aldeles ikke; der eksisterer ikke nogen saadan Forpligtelse eller Byrde for dem til at holde deres Tjenere til at tiende retfærdig. Det var Noget, som fandt Sted paa den Tid og kunde have nogen Betydning, da Tienden blev ydet i Kvarven; men lige siden der er foregaaet den Forandring, at Tienden enten ved Forening eller Indbydelsen af 1796 eller efter Kjøndelse efter Forordningen Sde Januar 1810 er gaaet over til at blive et bestemt Vederlag, kan der ikke være Tale om at holde Vedkommende til at tiende retfærdig. Hvad vil det sige, at man fritager dem for denne Forpligtelse, som ikke eksisterer? Jeg kunde nogenlunde forstaa det, hvis den ærede Forslagsstiller havde ladet dette aldeles ubetrukket som Noget, der ingen Betydning kunde have, men derimod havde henvendt sin Opmærksomhed paa det Forhold, hvori Sæbegaardseieren kan staa, for saa vidt han dels efter Indbydelsen af 1796 og dels efter Forordningen Sde Januar 1810 skal staa til Ansvar for, at de, der drive Jorder under Sæbegaarden, virkelig yde det Vederlag, som de skulle yde. Derom indeholder jo Forordningen af Sde Januar 1810 den Bestemmelse, at vedkommende Godsseier skal staa til Ansvar for Tienden i et Nav. Havde man altsaa sagt: Godsseieren skal herefter være fri for denne Byrde, for dette Ansvar, som han ogsaa efter Forordningens Udtryk bærer ganske som med Hensyn til kongelige Skatter, saa kunde der være nogen Mening dertil. Endnu en Bemærkning vil jeg tillade mig med Hensyn til denne besynderlige Forpligtelse, som man vil betragte tilbids som Grundlovsden for denne Afgift til Statskassen, denne i Lovforslaget saakaldte nye Afgift. Hvorledes har det sig med Hensyn til Skattebøden af disse Jorder? Der kan jo allerede af den Grund ikke være Tale om nogen Forpligtelse for Besidderne, at de ikke have Noget at holde til at tiende retfærdig; det er jo dem selv, der skulle tiende retfærdelig, men de have ikke Noget, de skulle holde dertil. Saaledes haaber jeg at have godtgjort, at den ene af disse Forpligtelser, for hvis Eftergivelse man vil paalægge Vedkommende en Byrde som den i § 2 omhandlede, ikke eksisterer. — Jeg skal nu tage det andet Punkt; der er jo kun

to Forpligtelser, saaledes som den ærede Forslagsstiller mundtlig har fremstillet det. Den anden Forpligtelse er den, som i den tidnaevnte Lovartikel fastsattes saaledes: at de Vedkommende skulle fyldestgjøre Præsten for sin Umage og Tjeneste. De Udtryk, der staa i Danske Lov ere, ved en Mangel paa fuldkommen Opmærksomhed hos den ærede Forslagsstiller ved Ufsattelsen af Lovforslagets § 1 paa en vis Maade bleve til noget Andet i det forelagte Lovforslag, end de ere i Christian den 5tes Lov. Thi dette Lovsted i Christian den 5tes Lov, 2—23—11, viser, at den Tiendefrie skal fyldestgjøre Præsten for hans Umage og Tjeneste, og henviser til, saaledes som den ærede Forslagsstiller fremhævede, at de ikke skulde have hans Tjeneste uden Betaling, ligesaa lidt som de øvrige Sognefolk; men dette er i Lovforslaget undergaaet den besynderlige Forandring, at der er kommet til at staa, at de skulle yde Bidrag til Præsten paa samme Maade som de tiendebærende Beboere af Sognet. Dette er der imidlertid slet ikke Tale om i Christian den 5tes Lov; var dette Tilfældet, kunde jeg endda forstaa, at man kunde grunde Noget paa Eftergivelsen af denne anden Forpligtelse. Men det er jo slet ikke Meningen af 2—23—11, at den Tiendefrie skulde yde Tiende ligesom de øvrige Sognemænd. Nei, det, som Artiklen bestemmer, er, at de skulde yde en Godtgjørelse og fyldestgjøre Præsten for hans Umage og Tjeneste; men det er ikke noget Tiendeforhold. De skulde ikke erlægge Tiende til Præsten, og derfor er det heller ikke rigtig, naar der i Lovforslaget tales om Tiende, eller Vederlag for samme. Nei, hvad der efter Danske Lov er Tale om, er, at de skulde erlægge Offer til Præsten og betale ham for de ministerielle Forretninger, som han foretager for dem. Dette er Meningen. Og vil man nu sige til mig: Retfærdiggjør Din Paastand om uagtet dette er Noget, der aldrig er blevet omtvundet —, saa vil jeg svare, at, sænd jeg vilde skrive et Lovforslag, hvori jeg optog en saadan Bestemmelse, og hvori jeg tilmed forandrede de Udtryk, der forekomme i Lovforslaget, vilde jeg staa mig Dphvæning om, om der ikke var Bestemmelser i Lovgivningen, der udtrykkelig vidne om, at Meningen i virkelig har været den, at Vedkommende ikke skulde erlægge Tiende til Præsten, men kun gjenneff Offer og paa anden Maade fyldestgjøre ham for hans Umage. I saa Henseende have vi mange Bestemmelser; men for at tage nogle, der ere saa godt som samtidige med den Artikel, der er Grundlaget for Lovforslaget, vil jeg nævne de kongelige aabne Breve af 1684